

II.

(Nezakonodavni akti)

ODLUKE

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2021/1868

od 15. listopada 2021.

o smjernicama za politike zapošljavanja država članica

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 148. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Države članice i Unija trebaju raditi na razvoju usklađene strategije zapošljavanja te, posebice, na promicanju kvalificirane, osposobljene i prilagodljive radne snage te tržišta rada koja su usmjerena na budućnost i koja se mogu prilagoditi gospodarskim promjenama u svrhu ostvarenja ciljeva pune zaposlenosti i društvenog napretka, uravnoteženog rasta, visoke razine zaštite te poboljšanja kvalitete okoliša utvrđenih u članku 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). Države članice trebaju promicanje zapošljavanja smatrati predmetom od zajedničkog interesa te trebaju u Vijeću usklađivati svoje djelovanje u tom pogledu, uzimajući u obzir nacionalne prakse s obzirom na odgovornost socijalnih partnera.
- (2) Unija treba suzbijati socijalnu isključenost i diskriminaciju, promicati socijalnu pravdu i zaštitu, ravnopravnost žena i muškaraca, međugeneracijsku solidarnost i zaštitu prava djeteta, kako je utvrđeno u članku 3. UEU-a. Pri utvrđivanju i provedbi svojih politika i aktivnosti Unija treba uzeti u obzir zahtjeve povezane s promicanjem visoke razine zapošljavanja, jamstvom dostatne socijalne zaštite, borbom protiv siromaštva i socijalne isključenosti te visokom razinom obrazovanja, osposobljavanja i zaštite zdravlja ljudi, kako je utvrđeno u članku 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).
- (3) U skladu s UFEU-om Unija je razvila i provela instrumente za koordiniranje ekonomskih politika i politika zapošljavanja. U okviru tih instrumenata smjernice za politike zapošljavanja država članica („Smjernice”) navedene u Prilogu Odluci Vijeća (EU) 2020/1512 ⁽⁴⁾ zajedno s općim smjernicama ekonomskih politika država članica i Unije navedenima u Preporuci Vijeća (EU) 2015/1184 ⁽⁵⁾ tvore integrirane smjernice. One trebaju usmjeravati

⁽¹⁾ Mišljenje od 16. rujna 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu).⁽²⁾ Mišljenje od 23. rujna 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu).⁽³⁾ Mišljenje od 24. lipnja 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu).⁽⁴⁾ Odluka Vijeća (EU) 2020/1512 od 13. listopada 2020. o smjernicama za politike zapošljavanja država članica (SL L 344, 19.10.2020., str. 22.).⁽⁵⁾ Preporuka Vijeća (EU) 2015/1184 od 14. srpnja 2015. o općim smjernicama ekonomskih politika država članica i Europske unije (SL L 192, 18.7.2015., str. 27.).

provedbu politika u državama članicama i Uniji, odražavajući međuovisnost država članica. Skup koordiniranih europskih i nacionalnih politika i reformi koji iz toga proizlazi treba predstavljati primjerenu kombinaciju općih održivih ekonomskih politika i politika zapošljavanja kojima bi se trebali ostvariti pozitivni učinci prelijevanja.

- (4) Smjernice su u skladu s Paktom o stabilnosti i rastu, postojećim zakonodavstvom Unije i raznim inicijativama Unije, uključujući preporuke Vijeća od 10. ožujka 2014. ⁽⁶⁾, od 15. veljače 2016. ⁽⁷⁾, od 19. prosinca 2016. ⁽⁸⁾, od 15. ožujka 2018. ⁽⁹⁾, od 22. svibnja 2018. ⁽¹⁰⁾, od 22. svibnja 2019. ⁽¹¹⁾, od 8. studenoga 2019. ⁽¹²⁾, od 30. listopada 2020. ⁽¹³⁾ te od 24. studenoga 2020. ⁽¹⁴⁾, Preporuku Komisije (EU) 2021/402 ⁽¹⁵⁾ i Preporuku Vijeća (EU) 2021/1004 ⁽¹⁶⁾.
- (5) U okviru europskog semestra različiti se instrumenti kombiniraju unutar sveobuhvatnog okvira za integriranu multilateralnu koordinaciju i nadzor ekonomskih politika i politika zapošljavanja. Nastojeći ostvariti okolišnu održivost, produktivnost, pravednost i stabilnost, europski semestar obuhvaća načela europskog stupa socijalnih prava i njegovog sredstva za nadzor – pregleda socijalnih pokazatelja te je njime predviđena čvrsta suradnja sa socijalnim partnerima, civilnim društvom i drugim dionicima. Njime se podupire ostvarivanje ciljeva održivog razvoja. Politike zapošljavanja i ekonomske politike Unije i država članica trebale bi biti usko povezane s tranzicijom Europe prema klimatski neutralnom, okolišno održivom i digitalnom gospodarstvu te bi njima trebalo poboljšati konkurentnost, osigurati primjerene radne uvjete, poticati inovacije, promicati socijalnu pravdu i jednake mogućnosti te suzbijati nejednakosti i regionalne razlike.
- (6) Klimatske promjene i izazovi povezani s okolišem, globalizacija, digitalizacija, umjetna inteligencija, rad na daljinu, ekonomija platformi i demografske promjene preobražavaju europska gospodarstva i društva. Unija i njezine države članice trebaju surađivati kako bi djelotvorno odgovorile na te strukturne čimbenike i, prema potrebi, prilagoditi postojeće sustave, prepoznajući blisku međuovisnost gospodarstava i tržišta rada država članica te s time povezanih politika. Za to je potrebno koordinirano, ambiciozno i učinkovito djelovanje u okviru politika na razini Unije i na nacionalnoj razini, u skladu s UFEU-om i odredbama Unije o gospodarskom upravljanju te uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava. Takvim bi djelovanjem u okviru politika trebalo obuhvatiti poticanje održivog ulaganja, ponovno zalaganje za primjereno raspoređene strukturne reforme koje pozitivno utječu na gospodarski rast, otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, produktivnost, primjerene radne uvjete, socijalnu i teritorijalnu koheziju, uzlaznu konvergenciju i otpornost te provedbu fiskalne odgovornosti. U okviru tog djelovanja trebalo bi kombinirati mjere koje se odnose na ponudu i potražnju te pritom voditi računa o njihovom utjecaju na okoliš, zapošljavanje i društvo.
- (7) Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili su europski stup socijalnih prava ⁽¹⁷⁾. Njime je utvrđeno dvadeset načela i prava za potporu pravednim tržištima rada i sustavima socijalne skrbi te njihovu dobrom funkcioniranju, koji su razvrstani u tri kategorije: jednake mogućnosti i pristup tržištu rada, pravedni uvjeti rada te socijalna zaštita i uključenost. Ta načela i prava usmjeravaju strategiju Unije i omogućuju tranziciju prema klimatskoj neutralnosti i održivosti okoliša, digitalizaciju i demografske promjene koje su društveno poštene i pravedne. Europski stup socijalnih prava, s pratećim pregledom socijalnih pokazatelja, predstavlja referentni okvir za praćenje uspješnosti država članica u području zapošljavanja i socijalnih pitanja, za poticanje reformi na nacionalnoj, regionalnoj i

⁽⁶⁾ Preporuka Vijeća od 10. ožujka 2014. o kvalitativnom okviru za pripravnštvo (SL C 88, 27.3.2014., str. 1.).

⁽⁷⁾ Preporuka Vijeća od 15. veljače 2016. o integriranju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada (SL C 67, 20.2.2016., str. 1.).

⁽⁸⁾ Preporuka Vijeća od 19. prosinca 2016. o oblicima usavršavanja: nove prilike za odrasle (SL C 484, 24.12.2016., str. 1.).

⁽⁹⁾ Preporuka Vijeća od 15. ožujka 2018. o europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naučavanja (SL C 153, 2.5.2018., str. 1.).

⁽¹⁰⁾ Preporuka Vijeća od 22. svibnja 2018. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje (SL C 189, 4.6.2018., str. 1.).

⁽¹¹⁾ Preporuka Vijeća od 22. svibnja 2019. o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (SL C 189, 5.6.2019., str. 4.).

⁽¹²⁾ Preporuka Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti (SL C 387, 15.11.2019., str. 1.).

⁽¹³⁾ Preporuka Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade te o zamjeni Preporuke Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade (SL C 372, 4.11.2020., str. 1.).

⁽¹⁴⁾ Preporuka Vijeća od 24. studenoga 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost (SL C 417, 2.12.2020., str. 1.).

⁽¹⁵⁾ Preporuka Komisije (EU) 2021/402 od 4. ožujka 2021. o učinkovitoj aktivnoj potpori zapošljavanju nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 (EASE) (SL L 80, 8.3.2021., str. 1.).

⁽¹⁶⁾ Preporuka Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu (SL L 223, 22.6.2021., str. 14.).

⁽¹⁷⁾ Međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava (SL C 428, 13.12.2017., str. 10.).

lokalnoj razini i za postizanje ravnoteže između „socijalnog” i „tržišnog” u današnjem modernom gospodarstvu, među ostalim promicanjem socijalne ekonomije. Komisija je 4. ožujka 2021. predstavila Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava („Akcijski plan”), uključujući ambiciozne, ali realistične glavne i dodatne ciljne vrijednosti za 2030. u području zapošljavanja, vještina, obrazovanja i socijalne zaštite.

- (8) Na sastanku na vrhu o socijalnim pitanjima u Portu 8. svibnja 2021. šefovi država ili vlada prepoznali su europski stup socijalnih prava kao temeljni element oporavka, čijom će se provedbom ojačati napredak Unije prema digitalnoj, zelenoj i pravednoj tranziciji i doprinijeti uzlaznoj socijalnoj i gospodarskoj konvergenciji te suočavanju s demografskim izazovima. Naglasili su da su socijalna dimenzija, socijalni dijalog i aktivna uključenost socijalnih partnera u središtu visoko konkurentnog socijalnog tržišnog gospodarstva. Utvrdili su da su Akcijskim planom pružene korisne smjernice za provedbu europskog stupa socijalnih prava, među ostalim u područjima zapošljavanja, vještina, zdravlja i socijalne zaštite. Pozdravili su nove glavne ciljne vrijednosti Unije za 2030. u pogledu zapošljavanja (78 % stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno), vještina (60 % svih odraslih osoba trebalo bi svake godine sudjelovati u nekom obliku osposobljavanja) i smanjenje siromaštva (za najmanje 15 milijuna ljudi, uključujući pet milijuna djece) te revidirani pregled socijalnih pokazatelja s ciljem praćenja napretka u provedbi načela europskog stupa socijalnih prava kao dijela okvira za koordinaciju politika u kontekstu europskog semestra. Nadalje, napomenuli su da će s postupnim oporavkom Europe od pandemije bolesti COVID-19 prioritet biti prelazak sa zaštite na stvaranje radnih mjesta i poboljšanje njihove kvalitete te su naglasili da će provedba načela europskog stupa socijalnih prava biti ključna kako bi se osiguralo otvaranje većeg broja boljih radnih mjesta za sve u okviru uključivog oporavka. Naglasili su svoju predanost jedinstvu i solidarnosti, što ujedno znači i osiguravanje jednakih mogućnosti za sve te da nitko ne bude zapostavljen.

Potvrdili su svoju odlučnost da, kako je utvrđeno Strateškim programom Europskog vijeća za razdoblje 2019.–2024., nastave s jačanjem provedbe europskog stupa socijalnih prava na razini Unije i na nacionalnoj razini, uzimajući u obzir odgovarajuće nadležnosti te načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Naposljetku, naglasili su važnost pomnog praćenja, među ostalim na najvišoj razini, napretka postignutog u provedbi europskog stupa socijalnih prava i glavnih ciljnih vrijednosti Unije za 2030.

- (9) Reforme tržišta rada, uključujući nacionalne mehanizme određivanja plaća, trebale bi ići u korak s nacionalnim praksama socijalnog dijaloga kako bi se osigurala pravedne plaće koje omogućuju pristojan životni standard i održiv rast. Trebale bi omogućiti potrebnu priliku za široko razmatranje socioekonomskih pitanja, uključujući poboljšanja u pogledu održivosti, konkurentnosti, inovacija, otvaranja kvalitetnih radnih mjesta, radnih uvjeta, siromaštva zaposlenih, obrazovanja i vještina, javnog zdravlja i uključenosti te stvarnih prihoda. Države članice i Unija trebale bi osigurati ublažavanje socijalnih posljedica, posljedica u pogledu zapošljavanja te gospodarskih posljedica pandemije bolesti COVID-19 te da tranzicije budu socijalno pravedne i poštene. Trebalo bi aktivno djelovati radi jačanja oporavka i izgradnje uključivog i otpornog društva u kojem su građani zaštićeni i znaju predviđati promjene i upravljati njima te u kojem mogu aktivno sudjelovati u društvenom i gospodarskom životu. Kako je istaknuto u Preporuci (EU) 2021/402, kao potpora promjenama na tržištu rada potreban je koherentan skup aktivnih politika tržišta rada koji uključuje privremene poticaje za zapošljavanje i promjenu radnog mjesta, politike povezane s vještinama i poboljšane službe za zapošljavanje.
- (10) Trebalo bi se boriti protiv svih oblika diskriminacije, osigurati rodnu ravnopravnost i podržati zapošljavanje mladih. Trebalo bi osigurati pristup i mogućnosti za sve te smanjiti siromaštvo i socijalnu isključenost, uključujući onu koja se odnosi na djecu, posebno osiguravanjem djelotvornog funkcioniranja tržišta rada i odgovarajućih i uključivih sustava socijalne zaštite te uklanjanjem prepreka obrazovanju, osposobljavanju i sudjelovanju na tržištu rada, među ostalim putem ulaganja u rani i predškolski odgoj i obrazovanje te u digitalne vještine. S obzirom na pandemiju bolesti COVID-19 i u kontekstu društava koja stare posebno su relevantni pravodoban i jednak pristup povoljnim uslugama dugotrajne skrbi i zdravstvenim uslugama, uključujući prevenciju i promicanje zdravstvene zaštite. Trebalo bi dodatno ostvariti potencijal osoba s invaliditetom da doprinose gospodarskom rastu i socijalnom razvoju. Usvajanjem novih gospodarskih i poslovnih modela na radnim mjestima u Uniji mijenjaju se i radni odnosi. Države članice trebale bi osigurati da se radnim odnosima koji proizlaze iz novih oblika rada održava i jača europski socijalni model.

- (11) Integrirane smjernice trebale bi poslužiti kao osnova za preporuke za pojedine zemlje koje Vijeće može uputiti državama članicama. Nakon pokretanja Mehanizma za oporavak i otpornost Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁸⁾ Komisija je prilagodila ciklus europskog semestra 2021. i samo predložila preporuke o proračunskom stanju država članica u 2021., kako je predviđeno Paktom o stabilnosti i rastu.
- (12) Države članice trebaju u potpunosti iskoristiti REACT-EU, uspostavljen Uredbom (EU) 2020/2221 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁹⁾, kojim se dodatno jača učinak fondova kohezijske politike do 2023., Europski socijalni fond plus, uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁰⁾, Mehanizam za oporavak i otpornost i ostale fondove Unije, uključujući Fond za pravednu tranziciju, uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²¹⁾, i program InvestEU, uspostavljen Uredbom (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²²⁾, kako bi poticale zapošljavanje, socijalna ulaganja, socijalnu uključenost i dostupnost te kako bi promicale mogućnosti usavršavanja i prekvalifikacije radnika, cjeloživotno učenje te visokokvalitetno obrazovanje i osposobljavanje za sve, uključujući digitalnu pismenost i vještine.

Države članice trebaju u potpunosti iskoristiti i Europski fond za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom, uspostavljen Uredbom (EU) 2021/691 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²³⁾, radi pružanja potpore radnicima koji su suvišnim postali zbog velikih restrukturiranja, kao što je pandemija bolesti COVID-19, socioekonomskih preobrazbi koje su rezultat globalizacije te tehnoloških i okolišnih promjena. Iako su integrirane smjernice upućene državama članicama i Uniji, trebalo bi ih provoditi u partnerstvu sa svim nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima, u bliskoj suradnji s parlamentima, kao i sa socijalnim partnerima te predstavnicima civilnog društva.

- (13) Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu trebaju pratiti kako se odgovarajuće politike provode s obzirom na smjernice za politike zapošljavanja, u skladu sa svojim ovlastima na temelju Ugovora. Ti odbori i druga pripremna tijela Vijeća koja su uključena u koordiniranje ekonomskih i socijalnih politika trebaju blisko surađivati. Trebalo bi održavati dijalog o politikama između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije, posebice u pogledu smjernica za politike zapošljavanja država članica.
- (14) Provedeno je savjetovanje s Odborom za socijalnu zaštitu,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Smjernice za politike zapošljavanja država članica, kako su utvrđene u Prilogu Odluci (EU) 2020/1512, ostaju nepromijenjene u 2021. te ih države članice uzimaju u obzir u svojim politikama zapošljavanja i programima reformi.

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU) 2020/2221 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. prosinca 2020. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1303/2013 u pogledu dodatnih sredstava i provedbenih mehanizama radi pružanja pomoći u sanaciji krize u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 i njezinih socijalnih posljedica te u pripremi zelenog, digitalnog i otpornog oporavka gospodarstva (REACT-EU) (SL L 437, 28.12.2020., str. 30.).

⁽²⁰⁾ Uredba (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013 (SL L 231, 30.6.2021., str. 21.).

⁽²¹⁾ Uredba (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju (SL L 231, 30.6.2021., str. 1.).

⁽²²⁾ Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021., str. 30.).

⁽²³⁾ Uredba (EU) 2021/691 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o Europskom fondu za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1309/2013. (SL L 153, 3.5.2021., str. 48.).

Članak 2.

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Luxembourg 15. listopada 2021.

Za Vijeće
Predsjednik
J. CIGLER KRALJ
